

Oponentský posudek na diplomovou práci „Mediální proměna obrazu“ Bc. Lenky Kropáčové

Práce má za téma jedno z klíčových témat současné filosofie a teorie médií, totiž problematice nové definice obrazu. Východiskem je kritika starších teorií obrazu, které jsou založeny na zkoumání obrazů tradičního typu a ohraničení pojmu obrazu v souvislosti s určitým pojetím reprezentace, vnímání a interpretace, jež implicitně obsahují výkladové modely dějin umění a estetiky (výklad obrazu na základě jazyka-textu, časovost, ideální, materiální atd.).

Zejména na základě analýzy D. N. Rodowicka a potažmo G. Deleuze (na nějž se Rodowick odvolává) autorka představuje problematiku nového typu obrazu, např. filmového, a to v obou rovinách: jednak analýze času a pohybu jako specifických rysů filmového obrazu, jednak v rovině hledání nových kategorií pro analýzu takových obrazů - filosofických východisek pro rozšíření pojmu obrazu, který by byl adekvátní obrazům nových médií a technologií (Deleuze, Foucault, Lyotard). Tato část by měla být v přímě návaznosti na poslední kapitoly - zejm.

kapitolám k Vilému Flusserovi – a rozpracovat paralely, které se u daných autorů nabízejí z hlediska zaměření jejich textů ve správně definovaném rámci mediální reflexe technických/digitálních obrazů. Literatura je dobře vybrána a představena v relevantních souvislostech, na některých místech ovšem chybí explicitní rozbor paralel u zvolených autorů, který by dovilil vlastní závěry. Jediné srovnání je uvedeno u Flussera a Gombricha (str. 52) a Flussera a Rodowicka (str.58), přičemž ve druhém případě není zcela jasný výstup či účel srovnání (rozdíl v pojetí analogových a digitálních obrazů ?).

Jedním ze společných témat většiny zmíněných autorů je vztah obrazu a jazyka – textu.

Ačkoliv nepatří k otázkám, na něž by se práce soustředila, lze jej použít jako příklad možného srovnání několika autorů – textů. Jak autorka uvádí při porovnání Flussera s Gombrichem:

„Fungování technického obrazu je však pro něj /V.Flussera/ zcela jasně vymezeno oproti

fungování (vytváření informací prostřednictvím) textu a s ním souvisejícího lineárního pojmového myšlení – a to je nejnápadnější a hlavní odlišnost od pojetí Rodowickova, v návaznosti na Lyotarda, Foucaulta a Deleuze.“(str. 57) Právě ono „lineární pojmové myšlení“, které u Flussera zároveň determinuje a „nестаčí“ technickým obrazům (překračují tento typ myšlení) určuje omezení tradičního (pojmu) obrazu. Tento aspekt, Flusserova charakteristika lineárního diskurzu, spojení s dějinným a pojmovým myšlením a oproti synchronicitě obrazu by si ve srovnání s uvedenými autory zasloužil více pozornosti.

H. Belting, E.H. Gombrich a D. Summers doplňují autory z oblasti filosofie a teorie médií v problematice proměny chápání obrazu v rámci dějin umění (tedy nevycházejí primárně z proměny myšlení jako takového, pojmů, kultury atd. ale ze zkoumání obrazu) a hlavně na základě konkrétní analýzy – zkoumání metod tvorby a recepce obrazu – dokládají teze o krizi reprezentace, změně (filosofických) předpokladů pojmu zobrazení, znaků, estetického.

Práce „Mediální proměna obrazu“ podává pečlivě sestavený přehled teorií obrazu s širokým záběrem od revize dějin umění přes teorii médií až k postmoderní filosofii a prezentuje podnětná nová východiska. V poslední části se potom autorka soustředí na problematizaci reprezentace v nových obrazech a teorii, která je tématem všech zmíněných autorů a spojuje problematiku obrazu s obecnější rovinou reflexe elektronické kultury.

Pokud autorka při obhajobě zodpoví doplňující otázky, doporučuji práci ohodnotit 23-25 body.

Kateřina Krtilová

EKS FHS UK

Praha, 3.3. 2007